Panorama - Paaschnummer

Golgotha, naar Gerôme. Goupil & Cie., den Haag

Opstanding

Toen we het vorig jaar, onder 't schrijven van ons kerstartikel, aan den somberen kerstboom onzer gedachten de vroolijke lichtjes van hoopvolle verwachtingen trachtten te ontsteken, hadden we een betrekkelijk lichter taak dan thans. Kerstmis, de herdenking der telkens weer herboren christelijke liefde, gaf ons recht blijmoedig en hoopvol gestemd te zijn. Het zou, het moest immers alles beter en anders worden. Kerstmis herinnerde aan onzen hoogsten menschelijken plicht, de genegenheid tot onzen naaste: de ster die daarheen leidde, zou door velen gezien worden. Het »Vrede op Aarde" klonk als een ernstige, manende roep, verkondigend dat de wereld opnieuw uit zonde, haat en tweespalt verlost kon worden — zoo de menschen daar beneden slechts luisteren wilden . . . .

Maar de tijd is voorbijgesneld en de roep is niet verstaan. De gansche geschiedenis van lijden en sterven heeft zich herhaald; vrede en liefde zijn wederom aan het kruis geslagen, en de zware zerk van verblinding en onverstand heeft zich over hun graf gesloten.

Nu luiden de Paaschklokken . . . . Verkondigen zij ook thans de opstanding? De opstanding van oneindige liefde uit eindigen haat? Zal dan toch onsterfelijk blijken wat voor altijd vernietigd en uitgedoofd leek?

Het valt ditmaal zoo moeilijk te gelooven. Sedert den Kersttijd zijn bange, bloedige maanden over ons heengegaan, verwoesting en dood hebben hun vernielingswerk met onverminderde felheid voortgezet, en ook wie niet kleinmoedig is heeft zijn oogenblikken van twijfel en vrees. Zou het dan werkelijk waar zijn wat enkelen, aan wier woorden hun hooge plaats in de maatschappij gezag geeft, ons willen doen gelooven: dat de weloverlegde massa-moord, die oorlog heet en daarom straffeloos is, een noodzakelijk, ja nuttig en wenschelijk verschijnsel is in het bestaan der menschheid? Is, uit hun diepen val, voor de volkeren dezer aarde geen opstaan mogelijk?

Als dat zoo ware, als het mogelijk kon zijn dat onze edelste gevoelens niet dan een tijdelijke weelde, onze schoonste gedachten slechts een bedrieglijke schijn mochten heeten — wij zouden liever uit den bangen droom, die het leven dan was, gewekt willen worden tot een ontwaken in den dood.

* * *

De Paaschklokken luiden. De Natuur, wijzer en standvastiger dan ons wankel, tastend verstand, geeft ons, ook nu, ook te midden van ons verwoestingswerk, haar eeuwig, onveranderbaar voorbeeld van verjonging, vernieuwing. Ook zij biedt ons het schouwspel van opstanding na sterven. Geen geweld van menschenhanden kan haar weerhouden; zij welft haar groen boven het slagveld en doet haar zaden ontkiemen tusschen de bouwvallen. Met bloemen en zonneschijn bestrijdt zij den dood, en overwint hem. Met oneindige liefde, die geen wederliefde vergt, brengt zij ons de blijde boodschap der opstanding. De opstanding, die eeuwig en onafwendbaar is.

En wij menschen, die zooveel goedheid nauwelijks waard zijn, zouden niet grijpen wat ons ook nu weer geboden wordt, trots onze verblindheid en onze verdoling: de zekerheid dat wij nogmaals verlost kunnen worden?

* * *

Dan geen twijfel meer en geen vrees. Maar een aandachtig luisteren naar de stem binnen in ons, waarvan de zuivere intuïtie ons verstand in wijsheid overtreft. Want dit is het goddelijke in den mensch — niet zijn steeds scherper aangespitst verstand, niet zijn ten top gevoerde wijsheid, maar het in de diepte van zijn hart onuitroeibaar levend instinct dat hem rusteloos, zonder ophouden tot zijn hoogere bestemming roept. Dat instinct is het vaste vertrouwen, dat gelooft zonder gezien te hebben, het is het Geloof zelve, hooger en beter dan gekweekt verstand en aangeleerde wijsheid. Het zegt ons dat de opstanding nabij is.

* * *

Thomas, een van de twaalven, wilde, alvorens gezien te hebben, het bericht der opstanding niet aannemen dat de andere discipelen hem brachten. Hem ontbrak het Geloof, dat scherper oogen heeft dan het verstand.

Maar wie naar de stem in zijn binnenste luistert, ook voor hem zal het »Vrede zij ulieden" weerklinken, al heeft hij zich, uit vrees voor den vijand, achter gesloten deuren verborgen.

Want zalig zijn zij, die niet zullen gezien en nochtans zullen geloofd hebben.